

Izhaja, izvenredni ponedeljek, vsak dan zjutraj. Uredništvo: Ulica sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nadstropje. Dopolni namizni list. Uredništvo: Nepravilna pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vrnejo. Izdaja se v odgovoru na pismo Anton Gerbec. — Lastnik tiskarne Edinost. Tisk: Edinost. Naročnina: za eno leto L. 100.—, za tri mesece L. 19.50, po listu L. 1.—, v celotno leto L. 60.—, za izposojnino mesečno 4 lire več. — Telefon uredništva in uprave 11-57.

EDINOST

Posamezne številke v Trstu in okolici po 20 cent. — Oglasi se računajo v širskosti ene kolone (72 mm.) — Oglasi trgovcev in obrtnikov v m. po 40 cent. osmrtice zahvale, poslanice in vabila po L. 1.—, oglasi denarnih zavodov m. po L. 2.—. Mali oglasi po 20 cent. beseda, najmanj pa L. 2.—. Oglasi, naročnina in reklamacije se pošiljajo izključno upravi Edinosti, v Trstu, ulica sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nadstropje. — Telefon uredništva in uprave 11-57.

Politika bodi plemenita v ciljih in sredstvih

Z govorom gospoda goriskega podprefekta povodom otvoritve italijanske šole v Kanalu se moramo nekoliko obširneje pobaviti. Zanimivo so bile te izjave, ker na eni strani vsebujejo nekoliko znane, stare in neoporečne resnice, na drugi strani pa nam dajejo pravi šolski zgled, kako gospodje predstavniki režima skušajo z lepimi besedami prikriti osti tega sistema.

Resnica je, ki jo mi vedno naglašamo in ki ji je znal gospod podprefekt dati tako vznešen izraz, je namreč, da se ljudje različne narodnosti ne morejo združiti miselno in čustveno, dokler se ne poznajo zadostno med seboj. Gospod podprefekt je izrecno ugotovil ta nedostatek in razmerju med Italijani in Jugoslovenci v Julijski Krajini. On vidi ta nedostatek na obeh straneh. Tu pa moramo mi s svoje strani ugotoviti, da je ta nedostatek na italijanski strani v nesorazmerno večji meri, ker na jugoslovenski strani veliko bolje poznajo italijanski narod in italijansko deželo, nego je to obratno.

Iz tega sledi, da bi moralo biti delovanje v tej smeri na italijanski strani veliko intenzivnejše in smotnejše, nego je to potrebno na naši strani. Te potrebe pa se gospod podprefekt ne zaveda, kakor je razvidno iz njegovega razlaganja o — da rabimo njegovo besedo — politiki, ki naj ji služi tudi šola, politiki, ki naj zbližuje obe plemeni! Gospod podprefekt pa misli na tako politiko zbliževanja le na eni strani, na naši. Na drugi, na italijanski, pa ne! Govoril je pač na naslov slovenskega prebivalstva, ko je rekel, da bodo mogli tudi Slovenci pošiljati svoje otroke v italijansko šolo in spoznavati lepi italijanski jezik, ni imel pa besede za to, kako naj Italijani, pomešani med našim ljudstvom, spoznavajo slovenski jezik in s tem kulturno stopnjo našega ljudstva! In ravno to bi bilo potrebno naglasiti, zelo potrebno, če je gospodu podprefektu resno na tem, da bi se oba naroda potom medsebojnega spoznavanja zbližala miselno in čustveno. Kajti se le potem bi mogli Italijani prav in pravilno ceniti naše ljudstvo, njegovo kulturno vrednost, njegovo gospodarsko snovanje, njegove gospodarske zahteve in narodnem pogledu in tudi njegova politična stremeljenja. Če bi se vsa vzgoja, šolska in javna, na italijanski strani gibal v tej smeri, potem se le bi začeli naši drugorodni sodržavljeni naše ljudstvo — spoštovati! Spoštovanje pa je edina pot, ki vodi do zbližanja in do sožitja, dostojnega za obe strani.

O tej potrebi pa ni nič govoril gospod podprefekt glede italijanske strani. Le naši otroci naj bi spoznavali italijanski narod in njegov jezik! Tudi s to enostavnostjo v svojih zvenecih izvajanjih je gospod podprefekt — ne razkril, ker je znana — pač pa priznal resnico o nalogi, ki jo on nalaga italijanskim šolam v jugoslovenskih krajih. Priznal je povsem jasno, da te šole nimajo samo namena, da zagotovijo italijanskim otrokom »italijanski značaj«, marveč da bodo te šole tudi past za slovenske otroke, sredstva za raznarodovanje naše dece. Seveda je bil gospod podprefekt tako pameten in previden, da ni odkrito priznal tega namena. Z besedo o medsebojnem spoznavanju in zbliževanju je hotel le kamen oviti s tenko plastjo mehkega bombaža, da ne bi na slovenski strani videli — kamna. Kamen pa je vendar-le in trd je.

Da bi predložil italijansko šolo v nje vzvišenosti nad vsakim strankarskim pohlepom, nad vsako sebičnostjo in z vsemi njenimi plemenitimi nameni, je vzkliknil patetično: glejte križ na steni, ta

znak ljubezni, glejte sliko našega kralja, ta vzor dobrega, blagega in čustvenega vladarja!

Kdo bi morda ugibal, ali je z ozirom na vzvišeni položaj vladarja v ustavni državi umestno, če kdo potiska vladarjevo osebo v ospredje ob takih prilikah in radi efekta svojega lastnega nastopa? O tem se nečemo prerekati, marveč izjavljamo, da nam je gospod podprefekt napravil veliko uslugo. Resnica je, da se je italijanski dvor zbog svojega nprstvenega in neoporečnega življenja vsledkar ugodno razlikoval od drugih dvorov z njih kamariami, v hlačah in v kilihi, in da se ves svet v spoštovanju klanja pred sedanjim vladarjem ne le radi njegovega strogo ustavnega razumevanja svojega vladarskega položaja, marveč tudi in še posebno radi njegove ljudomilosti, demokratičnosti in skromnosti pri vsakem njegovem nastopu.

Gospod podprefekt je pokazal na sliko tega kralja in se je skliceval na njegove vznešene vrline. Opozarjal je, da je kralj z visokim spoštovanjem govoril o vojakihi, ki so se srdito borili proti njegovi zastavi in ki so sedaj »njegovi podaniki«! Kralj Viktor Emanuel je dal s tem jasen zgled svojega pravičnega razumevanja, da so se borili, ker so morali! Podal je zgled, kako je treba vzljubiti! Zato je obžalovati tem bolj, da toliko italijanska javnost, kolikor tudi uradna Italija, ki ji služi isti gospod podprefekt, nečeta posnemati vladarja: Italijanska politikujoča javnost in ves sistem postopata drugače. Dejstvo, da so se sinovi sedanjih jugoslovenskih državljani Italije, borili na avstrijski fronti, izrabljajo, kadar se jim zljubi, kot pretežno za gonjo proti vsakemu našemu podincu in tudi vsej naši narodni skupnosti. Vedno in vedno nam priiskajo žig »avstrijantstva«, da morejo ne le odrekniti našemu ljudstvu vsako pravico, marveč ga tudi označiti kot rovarja in sovražnika države! Od te gonje jih ne morejo odvrtiti tudi dejstva, da so se tudi Italijani, bivši avstrijski državljani, borili na avstrijski fronti, da so naši sinovi — ko je bila mera polna — sami razbili to fronto in jo onemogočili za vsak nadaljnji odpor in da naše ljudstvo odkrito in lojalno priznava svoje sedanje italijansko državljanstvo!

Vsa ta dejstva nam nič ne koristijo. »Avstrijanti« smo in zato — bič po naših plečih! Vlada uči s svojim zgledom: pozabite, kar je bilo in ljubite! Drugi — in tudi tisti, ki bi se morali v prvi vrsti ravnati po nauku svojega vladarja — nečemo pozabiti, nečemo ljubiti, nečemo, da bi — kakor je rekel gospod podprefekt — tudi mi postali enaki drugim »ljubljenim«, marveč izvajajo le — maščevanje!

Gospod podprefekt je govoril o »politiki« zbliževanja in medsebojnega razumevanja, ki naj ji gre tudi šola na roko. Mi pa mu pravimo, da se ta cilj ne more doseči, dokler se bo na vseh drugih poljih izvajala politika maščevalnosti, krivčivosti, žaljenja, sovraštva in gaženja vsake pravice našega ljudstva. Gospod podprefekt Pionarta se je s svojim govorom v Kanalu hotel kazati kot prosvitljenega, umerjenega in modrega uradnika.

Se le tedaj, če bi vse svoje poslovanje dejanski usmeril k pravičnosti in spoštovanju našega ljudstva in vseh njegovih pravic, in če bi c kakim primerni priliki priporočal vse italijanski javnosti, naj spoštuje nas kot enakopravne državljane: se le tedaj bi mogla v nas oživetiti vera v resničnost njegove besede, da je prava »umetenost vladanja« le tista, ki je »plemenita v svojih ciljih in sredstvih«.

Italija

Italijansko-jugoslovenska trgovska pogajanja — Otvoritev trgovske konference

RIM, 6. Včeraj se je začelo v palači Chigi delo italijansko-jugoslovenske komisije za sklenitev trgovske pogodbe med obema državama. Otvoritvene seje se je udeležil tudi ministrski predsednik Mussolini. Prisotna sta bila tudi senator Contarini, glavni tajnik ministrstva vnanjih stvari in jugoslovenski poslanik Antonjevič. Delegaciji sta tako-le sestavljeni: Za Italijo: cav. di gran croce Lucio, državni svetnik, predsednik; gr. uff. Brocchi, državni svetnik; gr. uff. prof. Brizzi, glavni ravnatelj za poljedelstvo; gr. uff. dr. Belli, glavni podravnatelj za trgovino; gr. uff. Piperno, upravitelj glavnega ravnateljstva za trgovsko mornarico; gr. uff. dr. Giancanelli, kr. generalni konzul; gr. uff. Silvestri, zastopnik splošne industrijske zveze; kom. dr. Bartolli, zastopnik splošne poljedelske zveze; kom. Rocca, podkomisar Nacionalnega zavarovalnega zavoda; — za Jugoslavijo: g. Mihajlo Popović, bivši minister, predsednik; dr. Milan Todorović, sekcijski načelnik v ministrstvu za trgovino; g. Konrad Smidt, sekcijski načelnik v ministrstvu za finance; dr. Milutin Bošković, tajnik v ministrstvu za trgovino. Tajništvo konference je sestavljeno od dr. kom. Baglija, sekcijkega načelnika v ministrstvu za finance in dr. cav. Cunez, trgovskega zastopnika pri italijanskem poslanstvu v Beogradu.

G. Mussolini je otvoril konferenco s tem-le nagovorom: »Posebno me veseli, da morem otvoriti ta sestanek in prisrčno pozdraviti delegate kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev. Pripisujem veliko važnost tej konferenci in uspehom, kateri bodo gotovo zelo ugodni. Gospoda vedo, da se v tem hipu v Opatiji rešuje jadransko vprašanje, vsled česar so odstranjena ona posebna vprašanja, ki so doslej onemogočala sporazum z Jugoslavijo. Poleg konference v Opatiji je velike važnosti tudi ta konferenca, sklicana za to, da se bolj strnejo gospodarski odnosi med obema državama. Italijansko javno mnenje in fašistovska vlada smatrat, da morajo biti poleg prisrčnih političnih odnosov tudi tesni gospodarski odnosi. Gotov sem, da bodo italijanski delegati zastavili svojo dobro voljo, da pride do sporazuma in ne dvomim, da bodo isto naredili tudi jugoslovenski delegati, in sicer v skupnem interesu obeh držav.«

Ministrskemu predsedniku je odgovoril g. Popović tako-le: »Zelo me veseli, da se morem udeleževati dela za sklenitev čim tesnejšega gospodarskega sporazuma med Italijo in Jugoslavijo. Upam, da bom z Vašo pomočjo to delo, ki je bilo že začeto v Beogradu, privedel h koncu v korist obeh držav.«

Zivimo se v nenormalnih časih. Voja nam je prinesla politično ujedinjenje, uničila pa je mnogo naših gospodarskih moči. V interesu obeh držav je torej, da naredita vse mogoče za popravilo te škode. Uničenje gospodarskih moči onemogoča sklenitev trgovskih pogodb na tako široki podlagi kakor pred vojno. Navodila naše vlade pa so vendar taka, da nam je mogoče pristati na vse mogoče koncesije.«

Ministrski predsednik je nato odšel, in predsedniško konferenco je bilo prevzeto, na predlog g. Popovića, od cav. di gran croce Luccioli, ki je pozdravil jugoslovensko delegacijo v imenu italijanske delegacije in sporočil pozdrave tudi ministru Ninčiću, kateri je predsedoval prvem sestankom za sklenitev trgovske pogodbe v Beogradu. Sklicujoč se na izjave ministrskega predsednika je predsednik poudarjal, da sta obe državi dokazali, da hočeta s sporazumom na gospodarskem polju uveljaviti že obstoječe dobre odnose med obema vladama na političnem polju.

Po razložitvi programa konference je predsednik Lucio predložil jugoslovenski delegaciji italijanski načrt za trgovsko pogodbo.

Ureditev vprašanja glede potnih listov za izseljence

RIM, 6. Da se čim bolj olajša izdajanje potnih listov za one, ki se hočejo izseliti, da si v tujini preskrbe delo, je ministrski predsednik Mussolini predložil vojnomu ministru razne predloge, ki se tičejo vojnih obvezancev. Po najnovejšem odloku je pripušeno izseljevanje vojaškim obvezancem le do nabora njih razreda. Vojaki, ki so odsušili, ne potrebujejo več dovoljenja za izselitev s strani vojnega ministva.

Po združitvi fašistov z nacionalisti

RIM, 6. Vsed združitve italijanskega nacionalističnega združenja s fašistovsko stranko je ministrski predsednik on. Mussolini sklenil, da z dnem 12. aprila t. l. pokliče v Veliki fašistovski svet on. Federzonia in Morica Maraviglia. Državni podtajnik on. Rocco se bo udeležil sej Velikega fašistovskega sveta vsakokrat, ko ga bo min. predsednik pozval, da poroča o posebnih vprašanjih. Avv. Moric Maraviglia je razum tega imenovanja za pridelenega političnega tajnika v političnem tajništvu fašistovske stranke, ki je sestavljen na sledeči način: Mihael Bianchi, glavni politični tajnik internu, Bastianini, Bolzan, Maraviglia, Rocco, Starace, Teruzzi, prideleni politični tajniki. Glavni tajnik bo odredil posameznim tajnikom naloge. Upravno tajništvo ostane v rokah comm. Marinelli-ja. Pregledovalci računov so: Aversa, Lantini in Tarantini.

Zastopnice legijonarskih združenj pri Mussoliniju

RIM, 6. Ministrski predsednik je sprejel zastopnice reskih in zadrskih legijonarjev Elizo Mayer-Rizzoli in Lavro Mottura, ki sta poročali o svojem delovanju na Reki in v Zadru, kjer sta razdelili 39.000 lir in ustanovili šolska pokroviteljstva. Mussolini je vzel njuno poročilo z zadovoljstvom na znanje.

Švedska kraljica v Italiji

NEAPELJ, 6. Danes jutraj je zapustila švedska kraljica s svojim spremstvom Capri Vesuvio ter se je podala na otok Capri, kjer bo stanovala v hotelu Quisisana.

Jugoslavija

Evakuacija Dalmacije

BELGRAD, 5. Presburo poroča: V tretji coni v Dalmaciji so doslej prišli v jugoslovensko oblast kraji Pakoštani, Biograd, Pašman in Sale na Dolgem otoku. Predaja se vrši v najlepšem redu po določenem načrtu.

Nove velike priprave bolgarskih četašev Alarmantne vesti z bolgarske meje Niška konferenca

NIŠ, 6. Včerajšnja konferenca med jugoslovenskimi in bolgarskimi delegati je trajala dopoldne in popoldne. Ko so se sklenile odredbe o čim jati zaščiti meje, so razpravljali o posameznostih glede izvršitve teh odredb. Debata je bila zelo živahna ter so se je udeležili vsi delegati. Doseglo se je soglasje v vseh detaljih, ki pa se drže tajno. Vest o napadu komitašev v bregalniškem okrožju je napravila na konferenco zelo mučen vtis, Bolgari so izjavili, da je to delo njihove opozicije, ki je v zvežah z makedonskimi vojniki. Bolgarski delegati so se v ostalem držali dobro in lojalno, kakor prvi dan.

BELGRAD, 6. Vsa javnost se bavi z novimi dogodki v okolici Štipa na bolgarski meji. Ker dobiva ministrstvo za notranje stvari vedno nova poročila o spopadih orožnikov z bolgarskimi komitaši, so se odposlala tjakaj večja ojačenja. Včeraj je prispelo komisiji v Nišu poročilo, da se je zbrala na meji pravcata vojska 1500 bolgarskih komitašev, ki so se razdelili v čete in da nameravajo na raznih krajih istočasno udariti preko meje. Radi tega se je v ministrstvu za notranje stvari vršila konferenca, kateri so prisostvovali tudi zastopniki vojnega ministva. Odločitve so tajne. V Nišu se nadaljuje pogajanja med jugoslovensko in bolgarsko delegacijo o zavarovanju meje, sklepi o tem pa se niso objavili.

Po dosedanjih podatkih o delovanju bolgarskih komitašev se komitaška akcija mora dovesti v zvezo s politiko posebnega značaja, ki je usmerjena na to, da se do dneva volitev na jugu izzivajo čim večje zmede. Komitaši iz Čustendila so začeli agitirati s tem, da so bolgarski člani delegacije imeli baje uspehe v Nišu glede avtonomije Makedonije.

Izgube komitašev

Iz Štipa je došlo poročilo, da so se dne 3. t. m. vršile na nekaterih obmejnih krajih

pravcate bitke. Na strani komitašev je samo v eni vasi padlo 27 komitašev. Tudi na jugoslovenski strani so izgube, toda ne tako velike, kakor so na strani komitašev.

Volilna borba — Številni shodi — Borba med demokrati in radikalci

BELGRAD, 6. Po vseh poročilih, ki prihajajo v Belgrad iz raznih pokrajin, je posnemati, da je volilna borba prispela na vrhunec. Do dneva volitev je še pčilih 14 dni. Stranke napenjajo sedaj zadnje sile in razpošiljajo na vse kraje agitatorje in govornike, da zadnji moment pridobi zase volice. V nedeljo je bilo po državi nebrojno volilnih shodov, velikih in malih. Neko poročilo veli, da je bilo v vsej državi prirejenih te dni okoli 1000 večjih shodov. Najbolj živahna je postala Vojvodina, za njo pa Srem, kjer je bilo po vseh glavnih trgih in gospodarskih središčih več shodov, prirejenih od vseh večjih strank. Pa tudi v Sloveniji, je bilo več shodov. Tako je priredil velik shod v nedeljo dopoldne ministar financ, dr. Stojadinović. Za ta shod vlada v Beogradu veliko zanimanje, a do danes dopoldne še ni prispelo točno poročilo.

SREM - MITROVICA, 5. Včeraj dopoldne je priredila radikalna stranka tu velik volilni shod. Prvi je govoril ministrski predsednik Nikola Pašić. Ker je bil shod na odprtem kraju, ga volilci niso mogli popolnoma razumeti, radi česar je kratko ponovil njegove besede tajnik radikalne stranke dr. Vojislav Janjić. V spremstvu ministrskega predsednika so se nahajali ministri Ljuba Jovanović, Miletić, dr. Šupilo in dr. Laza Marković. Proti temu shodu je razvil Stojan Protić protiakcijo, ki pa ni popolnoma uspeła.

Občni zbor Narodne banke — Zanimiva finančna debata o deflaciji

BELGRAD, 6. V nedeljo od 9. do 12. je bil III. redni letni občni zbor Narodne banke. Industrijec Vajfert, je v imenu upravnega odbora kratko poročal o poslovanju Narodne banke v letu 1922. Začetkom svojega govora se je v toplih besedah spomnil umrlega člana upravnega odbora, bivšega ljubljanskega župana in narodnega poslanca dr. Ivana Tavčarja, naglašajoč njegove velike zasluge na kulturnem, prosvetnem in političnem polju med Slovenci. V znak sožalja so navzoči delničarji stoeč vzkliknili trikrat »Slava dr. Tavčarju«!

Tekom nadaljnega zborovanja se je razvila živahna debata o finančni politiki »Narodne banke«. Zelo značilen govor je imel dr. Vlada Marković, ravnatelj izvozne banke. Kratko je očrtal sedaj aktualno krizo gotovine v zvezi z dosedanjim finančno politiko »Narodne banke« in končno naglašal, da se kriza v gotovini absolutno ne more odstraniti potom inflacije. Govornik je priporočal »Narodni banki«, da se nadalje vodi deflacijsko politiko, in to v sporazumu z ministrom financ. Deflacijska politika je koristna tako za »Narodno banko« kakor tudi za državo. Govornik je dalje tudi razpravljaval o problemu davčne reforme. Ugotovil je neenakost davčnih sistemov v raznih pokrajinah države. Nujno je potrebna izvedba izenačenja davčnega sistema, da se tako davčno enakomerno obremenijo vse pokrajine in vsi sloji.

Zastopnik male skupine delničarjev Petar Grebenac je protestiral proti temu, da je »Narodna banka« vrnila ministru financ 120 milijonov dinarjev, ki jih je bil bivši finančni minister dr. Kumanudi vrnil banki v odplačilo državnega dolga. Tudi še nekateri drugi govorniki so zaradi tega protestirali, utemeljujoč ta protest s tem, da vrnitev ni bila upravičena.

Občni zbor je nato odobril poslovanje starega upravnega odbora ter mu podelil absolutorij. Pri sledečih volitvah je bil ponovno izvoljen stari upravni odbor s predsednikom Vajfertom na čelu. Namesto pokojnega dr. Ivana Tavčarja je bil izvoljen v upravni odbor dr. Karel Triller, podpredsednik Ljubljanske kreditne banke. Redni občni zbor je bil zelo množestvilno obiskan. Na občnem zboru so bili zastopani tudi delničarji iz Ljubljane in Zagreba.

Čehoslovaška

Rusija in Čehoslovaška

PRAGA, 6. »Tribuna« piše o možnosti razvoja trgovskih odnosov z Rusijo, ki se zdi zelo dvomljiva sprčo spora med dvema strujama sovjetske vlade, katerih ena je proti vsakemu kompromisu z zapadno-evropskim kapitalizmom. Zatrjuje se — pravi »Tribuna« — da pripada novi sovjetski zastopnik v Pragi g. Jurjnev k oni struji, katera zastopa novo gospodarsko politiko in išče zbližanje z Evropo. Rusija smatra Čehoslovaško za edino konsolidirano državo v srednji Evropi in je odločena voditi nasproti nam politiko, k naj končno to zbližanje udejstvijo. Priznava sicer te dobre namene — nadaljuje list — pridržujemo pa si vendar pravico do skepse, ki je danes z ozirom na Rusijo splošna. Govori se že predolgo o pravici prav neizvršljivih stvareh, tako da so ljudje izgubili vero v resnost namenov sovjetske vlade. Bilo bi pa napačno, če bi se zaradi tega zavzelo odklonilno stališče nasproti eventualnim poizkusom vzpostavitve gospodarskih odnosov med obema državama. Doslej ni še ratificirana časna gospodarska pogodba z Rusijo, in ni dvome da bo zdel novi sovjetski zastopnik 1923.

devna pogajanja. Iz tega bi se mogla razviti pogajanja o konkretnih vprašanjih, in gotovo bodo zelo umestna. Od pogajanj do trgovanja pa je še velik korak. Na nove osebe se po navadi večje novi programi in začetek nove dobe. Ali odgovarja to tudi v slučaju g. Jurjnevca se ne more reči, ker je v ruskih vprašanjih potrebno mnogo konkretnih dejstev, da se ustali vera.»

Francija

Francoski odgovor na nemški protest

PARIZ, 6. Neka uradna vest pravi, da je nemška vlada poslala protest proti zasedbi Mannheim, Karlsruhe in železniskih delavnic v Darmstadtu. Francija, da nikakor ne stremi, kakor pravi državni kancler, po hegemoniji nad železom in ogljem in po razkrojenju Nemčije. Ona, da hoče samo plačilo delžnih reparacij. Francoska vlada, da je v ostalem pokazala z raznimi koraki, da ne misli niti na nekaj niti ni imperializem. Medtem ko državni kancler našteva žrtve, ki jih mora Nemčija prenašati in brani industrije pred obdobjem, da podpirajo sabotažo, popolnoma pozablja velike žrtve, ki jih je morala Francija skozi 4 leta prenašati, da obnovi opustošeno ozemlje.

Nemčija je plačala na naslov reparacij od konca vojne 5 milijard in 890 milijonov zlatih mark. Francija pa je prejela do 31. decembra 1922. le 1 milijard 779 milijonov. Ta svota ne zadostuje niti za stroške zasedbe ter predpune po dogovoru v Spa do druge dne. Med tem časom je francoska vlada potrošila 95 milijard frankov od katerih jih je porabila 54 za opustošeno ozemlje.

Jasen dokaz, da nemška vlada, podprta od industrijcev sabotira reparacije, je v tem, da je kljub zasedbi ruhrske kotline in nakupu angleškega oglja ter tujih deviz s strani nemške vlade kurz marke prešel od 52.000 mark za en dolar na 22.000 mark, posebno pa, da je Nemčija izjavila, da ne potrebuje oglja iz ruhrske kotline.

One svote denarja, ki so omogočile zboljšanje marke in nakup angleškega oglja, bi lahko bile določene za reparacije. Ker se že Nemčija tako lahko odpoveduje 3.380.000 tonam oglja, ki jih je črpala mesečno iz ruhrske kotline, bi tudi popolnoma lahko izpolnila program dajatev, ki jih je bila določila reparacijska komisija.

Predlogi za kredit, ki jih je stavil odbor bankirjev in o katerem je govoril Cuno, so morali biti odbiti, ker tak kredit nikakor ne odgovarja potrebam Francije. Francoska vlada je opetovano izjavila, da se mora vprašanje reparacij rešiti v smislu mirovne pogodbe, t. j. na podlagi sklepov reparacijske komisije in ne od kakega odbora bankirjev.

Zastoj v pogajanjih medzavezniškega finančnega odbora

PARIZ, 6. Proučevanje medzavezniškega finančnega odbora o vrnitvi stroškov, ki so jih imele Zedinjene države pri zasedbi Porenja ni še rodilo nikakih sklepov. Agencija Havas pravi, da bodo Zedinjene države predlagale pregled razdelitve denarja, ki ga je Nemčija izročila zaveznikom v letu 1921. Temu amerškemu predlogu so zavezniški nasprotni, vendar bodo predlagali naj se Amerika zadovolji s prodajo nemškega premoženja, ki ga je svoječasnno zasedla in katerega vrednost prekaša stroške zasedbe.

Anglija

Anglija odklanja vsako odgovornost radi francoske zasedbe Mainz, Kölna in Koblenca

LONDON, 6. Podtajnik Mac Feill je odgovoril na neko vprašanje, da so francoske čete po navodilih francoske in belgijske vlade zasedle 25. februarja del ozemlja med Mainzom, Kölnom in Koblencom. Medzavezniška komisija je sicer izjavila, da je bilo to ozemlje pod njeno oblastjo, toda angleški vsiji komisar se ni udeležil teh izjav in je odklonil vsako odgovornost glede storjenih sklepov.

Angleška vlada ne ve, če ima medzavezniška komisija, bodisi po versailleskem logovoru, bodisi po renskem sporazumu pravico in moč izvrševati nad tem ozemljem svojo oblast.

Anglija dovoljuje prehod francoskih čet čez ozemlje zasedeno po Angležih

LONDON, 6. »Times« poroča iz Kölna o sporazumu med generalom Degoutte in generalom Godley, s katerim Anglija dovoljuje francoskim četam prehod čez ozemlje, ki ga imajo Angleži v posesti.

Od Francozov zaplenjeni denar ni bil namenjen za angleško vojsko

LONDON, 6. Agencija Reuter poroča, da denar, ki so ga Francozi zasegli v ruhrske kotlini, ni bil določen za angleško vojsko. Nadalje javlja, da mislijo Francozi vrniti nemški državni banki vse zasežene natice in plošče, ki služijo za tiskanje bankovcev.

Litva in aretacija generala Carton de Wiart

LONDON, 6. Po informacijah Reutera, zve agencije ni litovska vlada dosedaj objavila še nikakih korakov, da bi se oprala radi aretacije generala Carton de Wiart. Misli se, da tega koraka ni še storila radi odsotnosti zastopnika v Londonu.

Turčija

Burna seja narodne skupščine

ANGORA, 6. Takoj po vladnem poročilu, ki je deloma razburilo duhove, je narodna skupščina pričela s seji. Vpisanih je bilo 54 govornikov, kateri so večinoma ljuto napadali vladne načrte. Iz oficalnih krogov se poroča, da razprave o mirovni pogodbi ne bodo tako dolgo trajale kakor se je še pred kratkim predvidevalo.

Neresnične vesti o odstopu Ismet paše
ANGORA, 6. Iz dobro poučenih krogov se javlja, da so vesti o odstopu Ismet paše popolnoma brez vsake podlage.

Gospodarska konferenca med Finsko, Estonsko, Litvo in Poljsko

HELSINGFORS, 6. Danes je bila odprta gospodarska konferenca, pri kateri so udeleženi poleg Finske, Estonije in Litve tudi Poljska in Letiska. Zunanji minister Vennola je bil izvoljen za predsednika za celotno delo te konference. Razdelil se je v sedem delokrogov v tri komisije, eno za trgovino, drugo za izvoz in za morske luke,

tretjo za pobijanje tihotapstva. Vse tri komisije so takoj začele z delom.

Ruhrska kotlina

Ljudska vstaja proti Francozom v Aleppu?

PARIZ, 6. «Temps» poroča, da dosedaj francoska vlada ni prejela še nikakršnih poročil o vstaji v Aleppu proti Francozom, v kateri bi bilo 5 Francozov ubitih in večje število ranjenih. Brzjavke došle iz Sirije o tej vstaji še nič ne omenjajo.

Dajanje azota in reparacijska komisija

BERLIN, 6. Reparacijska komisija je bila povabila za večer zastopnike nemške vlade k sestanku, na katerem se je imelo razpravljati o dajanju azota Franciji, Belgiji in Italiji. Wolf-Bureau pravi, da je nemška vlada odgovorila, da vsled vpada v ruhrsko kotlino ne more izvršiti dajatev ne Franciji ne Belgiji in da vsled tega ne bo poslala svojih zastopnikov na omenjeni sestanek; omenja ob enem, da so z italijanskim odposlanstvom že v teku pogajanja za izročitev azota.

sta bila premagana, tretji pa se je rešil z divjim begom. Eden aretirancev je izjavil, da je bilvi italijanski častnik in da se je nameraval polastiti političnih spisov. Ni pa hotel izdati, za koga je hotel izvršiti tatvino. Drugi aretiranec je izjavil, da je brezposeln delavec in da ni niti vedel o pravem namenu podjetja. Tekom borbe s talci je bil ranjen v nogo tajnik nemškega poslanstva G. Kaltenberg. Njegov stanje je precej nevarno. Aretirance se baje imenujeta Bartolomeo di Pietro, bivši častnik in Eftisio Garà, ta poslednji rojen v Cagliariu. Listi objavljajo o tem senzacionalnem dogodku, seveda, dolga in podrobna poročila. Tako pravijo, da se je kmalu po polnoči slišal rop vilo Wolkonski, ki je sedež poslanstva, pred avtomobila in kmalu nato ropot dveh motornih koles. Vrata sta se odprla in na vrata stopili najprej dve osebi, ki ete imeli v rokah električni svetilnik. Za njima je prišlo na dano znamenje še nekaj 12 oseb, ki so se razvrstile po vrsti. Trije so nato odprli s ponarejenimi ključi vrata v vilo in odšli v drugo nadstropje k blagajni, kjer jih je čakalo neljubo presenečenje, ki se je končalo s streljanjem in z aretacijo dveh oseb.

Rimska policija je poverila preiskavo najboljšim agentom.

Sedeži šolskih nadzornikov za Julijsko Krajino. Iz Rima javljajo, da je kralj podpisal odlok, s katerim se določajo sedeži šolskih nadzornikov za posamezne pokrajine. Za Julijsko Krajino sta določena dva sedeža, in sicer Trst kot sedež šolskega nadzorništva za tržaško in istrsko pokrajino, Benetke pa kot sedež šolskega nadzorništva za gorjsko-videmsko pokrajino. Vprašanje, kje naj ima sedež to ali ono šolsko nadzorništvo, je sicer podrejeno važnosti, v tem slučaju pa je res zelo zanimivo, da ne bo glavno šolsko nadzorništvo za furlansko pokrajino ne na Furlanekem, ne na Gorškem, ne v Vidmu in ne v Gorici, temveč v Benetkah. Da ne gre morda za razdelitev vloge med Trstom in Benetkami tudi ne drugih poljih?

Dopusti vojakov za delo na polju. Kr. prefektura v Trstu javlja: Vojakišim poveljstvom, ki so pridržani armadnemu poveljstvu v Bologni prihajajo v zadnjem času se strani družin vojakov iz Trsta in Goriske prošnje za dopust v sled poljedelskih potreb. Prizadete družine se obveščajo, da se glasom sporočila aržnega poveljstva v Trstu ne dajejo več dopustitve vrste, ker pristojno ministrstvo ni izdalo lozadvenih odredb.

Opozarjamo naše poslance na to objavo, da eventualno napravijo primerne korake, da vojno ministrstvo tudi leti dovolji vojakom takovane poljedelske dopuste. Ti dopusti so se vedno dajali v letnih mesecih in niso škodili, z ozirom na letni čas, izurjenju vojakov, vae pa so poljedelstvu in prizadetim družinam mnogo koristili.

Obletnica De Amicisove smrti. Dne 11. t. m. bo 15 let, odkar je umrl slavnitalijanski mladinski pisatelj Edmondo De Amicis, čigar glavno delo «Cuore» (Cuore) je prevedeno tudi na slovenščino. Naučni minister je izdal okrožnico na šolska ravnanstva, kjer ukazuje, da se ta obletnica po vseh šolah primerne proslavi.

Nalezljive bolezni v Trstu. Mestni fizikat javlja, da so bili v tednu od 24. II. do 3. III. 1923 sledeti slučajni nalezljivih bolezni v Trstu: Davica 4, škrlatica 7, trebušni legar 3, pegaviča 4, porodniška mrlica 2, trakom 32, ospice 2, osepice 9. En slučaj davice in en slučaj porodniške mrlice je končal s smrtjo.

Odpor zveze bivših salezijanskih gojencev, posluhoj sedaj v Mladinskem domu na Kodeljevem, pozivlja vse bivše gojence in oratorijance salezijanskih zavodov, da javijo svoj edanji naslov v svrhu vabila k občnemu zboru, ki se bo vršil dne 2. aprila t. l. na Rakovniku.

Družinske vesti

«Kolo». V četrtek ob 8. uri zvečer vaja za ženski zbor. Prosim pridite vse! — Pevovodja.

Iz tržaškega življenja

Senzacionalni dogodek. — Ponesrečen roparski napad? — Prazne fantazije? V ponedeljek na vse zgodaj se je pojavila na policijskem komisariatu v ulici Amerigo Vespucci gosposidna Herta Heiser, stara 21 let, stanujoča s svojimi starši v neki vili v Zgornji Carolbi št. 284, ter povedala službovočnemu komisarju naslednji senzacionalni dogodek:

V soboto zvečer okoli 8. ure je legla k počitku. Kmalu potem je nenadoma zaslišala, kako se nekdo prav na tihoplozi po strehi nad njeno spalnico. Čez nekoliko časa je pa zaslišala, kako je nekdo razbil z vso silo šipo na oknu njene spalnice. Tedaj je planila vsa prestrašena iz postelje ter šla v temni pogledat k oknu, kaj se tam dogaja. V tistem hipu ji je pa skoraj zastala sapa, zakaj videla je neko skrivnostno roko, kako je pomolala skozi razbito šipo, vzdignila ključko ter nato odprla okno, in sicer na stežaj. Kmalu sta prilezla skozi okno v spalnico dva moška. Eden je držal v rokah dolg nož, drugi pa velik revolver in prižgano električno svetilko. Tisti z revolverjem se je obrnil proti njej ter ji zažugal s smrtjo, naj ne hrne besede, sicer se ji bo slaba godila; nato ji je velel, naj mu pove, kje hrani denar. Ona mu je nato pokazala predal, v katerem je bilo nekoliko denarja in zlatenice. Tolovaj je odložil revolver, vrgel Herl v obraz cunjno namočeno v kloroform ter šel k predalu. Tedaj se je Herta ojunčila; zaklicala je

na pomoč, nato je planila na tolovaža ter mu izbila iz rok svetilko, katere se je pri padcu ugasnila. Nato sta oba tolovaža zbežala, od koder sta prišla. Odnosla nista ničesar.

Policija se trudi, da ugotovi, kaj je resnice na fantastičnem dogodku, ki tvori predmet pripovedovanja Herte Heiser, ter da najde eventualne krivice.

Talovi v stanovanju. — Ena aretacija. Zasebnica Nerina Rismondo je pustila v nedeljo popoldne svoje stanovanje v ulici Gian Rinaldo Carli št. 1 dobrih pet ur brez najmanjšega nadzorstva. Ko se je pa vrnila, je ugotovila, da so se med njeno odsotnostjo prikradli v stanovanje talovi ter odnesli razno perilo v vrednosti 2000 lir. Okradenka je naznanila talvino na policijskem komisariatu v ulici della Sanità. Na podlagi indikcij so policisti večer aretirali kot glavnega krivca nekega Libera Apollonio, starega 28 let. Pri preiskavi, katero so izvršili v stanovanju Apollonioja v ulici del Lloyd št. 21, so zaplenili en del ukradenega perila. Preiskave se nadaljujejo.

Odmevi težke nesreče na Greti. Predsednočnim je umrl v mestni bolnišnici delavec Fran De Guia, star 32let, stanujoč pri Sv. M. Magdaleni št. 122, o katerem smo poročali v večeršnjem «Edinosti», da se je ponesrečil pri delu na Greti, kjer zidajo nov svetilnik. Nesrečnež zapušta več nedorašlih otrok.

Vesti z Goriškega

Vznesmirjenje v Ajdovščini. V Ajdovščini vlada veliko razburjenje, ker se širijo govorice, da bo ajdovski sodni okraj spojen z vipavskim in da bo središče in sodniški sedež spojenih okrajev Vipava. To razburjenje je docela razumljivo, ker bi v takem slučaju Ajdovščina trpela veliko gospodarsko škodo. Mestni krogi so se obrnili vsled tega s telegrami prošnje na ministrskega predsednika in videmskega prefekta, da ostane Ajdovščina tudi nadalje središče sodnega okraja in sedež sodnije. Sklicuje se pri tem na dejstva, da se že skoraj stoletje nahaja v Ajdovščini sodnja, je tam sedež mnogostevnih obrti in industrij. Zanimivo je, da podpira v tem boju Ajdovščino tudi 6 občin vipavskega sodnega okraja.

Razpust goriške strokovne zveze. V soboto je bila razpuščena deželna strokovna zveza v Gorici, v kateri so vključene fašistovske strokovne organizacije. Tvorila bo od sedaj dalje del furlanske strokovne zveze kot II. cona. Je to ena iz onih neprijetnih posledic, katere je in bo še prenesla Gorica izguba samostojnosti.

Soba za otročje igre. Tako je nazival zapejavec mladostnih deklic Anton Lutman sobo Marije Bosig, ko je, kakor smo že poročali, pregovarjal na ulici svoje žrtve. Preiskava, ki se vedno nadaljuje, je dosegla, da so zaplenili dajali žrtvam slaščice, vsebujoče narkotične snovi. Najbrže je ta okolnost vzrok, da so prišli zločinu še le tako pozno na sled. Ugotovilo se je tudi, da je bila pri orgijah navzoča razen Bosig, Lutmana in Strukelna še neka druga oseba, ki pa dosedaj še ni znana.

Književnost in umetnost

«Priročna slovnica italijanskega jezika». Spisal Ferd. Kleinmayr, mestni učitelj, je izšla ravnokar v drugem natisu v založbi naše domače knjigarnice J. Štoka v Trstu. Tisk tiskarne «Edinosti». Druga izdaja je praktičnejša in koristnejša knjiga se v bistvu ne razlikuje od prve, vendar pa so nekatera poglavja, predvsem poglavje o glagolu, znatno izpopolnjena z nekaterimi dodatki. Razpored je ostal isti kot v prvi izdaji. Prvi del obsega kratko slovnico italijanskega jezika, kjer posveča pisatelj največ pozornosti prostora glagolu, kar je z ozirom na važnost tega govornega razpola povsem umestno in pravilno. V tem delu slovnice se tudi nahajajo največje težkoče pri učenju vseh tujih jezikov. Drugi del izpolnjuje prilično obsežen slovar najvažnejših besed, nad 3000 izrazov, ki so razvrščeni po pomenskih (idejnih) kategorijah (n. pr. Priroda, Vreme, Čas, Človek in njegovo telo itd.) Slovnice naloge, ki so vpleten v prvi del, so sestavljene tako, da je učenec navezan na ta slovarček. Tretji del vsebuje zbirko najvažnejših vsakodnevnih razgovorov in zadnji del v razmerju z obsegom knjige zelo obširno in raznovrstno zbirko vzorcev za prijateljska in trgovska pisma.

Slovnica je namenjena, kakor pravi pisatelj sam, odraslemu učenču in to dejstvo je imel pred očmi, ko je ubral gori opisano zares praktično in posrečeno metodo. Ta knjiga bo vsled tega dragocen pripomoček za vsakogar, kdor se hoče hitro in kljub temu razmeroma temeljito brez posebne pomoči časa seznaniti z glavnimi elementi italijanske slovnice, na podlagi katerih mu bo potem mogoče dozdajvati in izpopolnjevati v praktičnem življenju svoje znanje italijanskega jezika. Knjiga stane 5 lir. Pri naročbah naj se doda 1 L za priporočeno pošiljatev.

Novo knjige. Knjigarna Ig. pl. Kleinmayr & Ferd. Bamberg je ravnokar izdala v listni zunanji opremi dva nova prevoda iz svetovne književnosti, in sicer Marguerite Buratto Provisions: «Knjiga za tebe», poslovenil naš gorški rojak in pesnik Alojz Gradnik, in Waldemar Bonseiove «Prigode čebeličarja Majje», roman za deco, poslovenil Vladimir Levstik. Knjigi se naročata pri omenjeni knjigarni in staneta vezani prva 32, druga 10 dinarjev.

Borzna poročila.

Tečaj:	Trst, 5. marca 1923
Jadranska banka	96
Cornell	317
Dalmatija	376
Gerolmin	1310
Libera Tristina	395
Lloyd	1405
Lussino	650
Martinoli	124
Oceania	120
Premuda	845
Tricovih	280
Ampela	500
Cement Dalmatija	340
Cement Spalato	258

Valuta na tržaškem trgu.	Trst, 5. marca 1923
ogrski krona	0.65 0.7250
avstrijske krona	0.0290 0.0310
čehoslovanske krona	61.75 — 62.25
dinarji	22.90 — 23.20
leji	9.75 — 10.25
marka	0.00 0.0050
dolarji	20.75 — 20.85
francoški franki	128.75 — 127.25
švicarski franki	388. — 392. —
angleški funti papirni	98. — 94.25

Insertirute v «Edinosti»

Jajca so draga meso jedrago!

Zato uživajte «PEKATETE», ki so enako redilne kakor meso.

So najcenejše testenine, ker se zelo nakuhajo. 4/1

Mali oglasi

GLASOVIR DUNAJSKI tipke iz slonove kosti, strune basov bakrene, se prodaja za 1500 lir. Izredna prilika. Solitario 25/III. 346

ODLIKOVANA KROJACNICA AUGUST STULAR Via S. Francesco 34/III. izdeluje vsakovrstne obleke, najmodernejšega kroja po zmernih cenah. 344

ŠIVALNI STROJ, krojaški, nov, se prodaja. Potrata, Belvedere 23/I, od 8—10 343

HOČETE PITI DOBRO KAVO? Rabite vedno pravo, česko, Vondraček-ovo cikorijsko znamko «Miramar». Dobi se povsod. 341

OBČINA VRABČE nad Vipavo išče občinskega tajnika. Plača po dogovoru. Nastop službe takoj. župan: Suša. 349

HISA z dvema sobama, kuhinjo, lepim vrtom in lepim razgledom, se prodaja za 14.000. — Pojasnila v kavarni «Central» Kavčič 338

VAJENEC, 15 leten, poštene družine, se sprejme v trgovino jestvin. Via Udine 19 339

BABICA izkušena sprejema noseče na dom. Ljubezna oskrba, tajnost zanjmenca, Madonnina 10/2 340

MLADA STROJEPISKA, večja slovensčina, italijansčina in nemščina, z že nekoliko prakse išče službe kot praktikantinja. Pisemne ponudbe pod E. N. Tassotti, Via XXX-ottobre 14/1 345

PRVI veliki živinski in kramarski mesečni sejem v Sv. Petru na Krasu se vrši 10. marca 1923. 289

ENONADSTROPNA hiša, v večjem industrijskem kraju na Primorskem, v kateri se nahaja nad 50 let dobro doba trgovina z mešanin blagom na drobno in debelo, prostorno stanovanje, skladišča, kleti, veliki hlevi, dvorišče, vrt s cvetličnjakom, se prodaja. Cena L. 250.000. — Cenjene ponudbe pod «Prodaja» na upravnistvo. 327

DRUŽABNIKA, s 60.000 do 80.000 lir, vsestransko zanesljivega, kateri bi imel veselje in bi bil sposoben za potovanje, sprejme staro solidno podjetje v Sloveniji. Ponudbe pod «Poštenost» pošto hčiže Ljubljana. 333

POZOR! Krone, korale, zlato, platin in zobovje po najvišjih cenah plačuje edini grozist Bellei Vita, via Madonnina 10, L. 32

PRSNJI SIRUP, najboljšo sredstvo proti kašlju, prehladu, influenci. Lekarna v Il. Bistrici. 78/1

KRONE in goldinarje plačujem dve stotinki dražje, nego drugi kupci. Via Pondeares št. 6, L. 44

STARO ŽELEZO plačam lir 32, kosti 30. Trst, ul. Slataper 20. 337

Primorci pozor!

Kdor si hoče nabaviti ali prodati nepremičnine, naj se javi osebno ali pisмено na Anzav. Drago Beseljak & drug, Ljubljana, Sodna ulica 5. (16/1)

POHIŠTVO.

Poročne sobe, slavonsko delo, suhe, zajamčene od L. 1.250 naprej, elegantne kuhinje L. 790, železne postelje s kovinskimi mrežami L. 165, otroška postelja popolna L. 200

TURK, Via S. Lazzaro št. 10. Resnično znižane cene.

Pošiljatev in embaža za deželo.

Veilka zaloga vina, žganja in likerjev

JAKOB ŽERNAUC

ustanovljena leta 1878

Trst, via S. T. Xydias št. 6, telefon 2-25.

Vedno v zalogi in po cenah izven vsake konkurence: pristen istrski tropinovec, kraški brinjevec in krajski silivorec.

Lasni izdelki: šumeta vina kakor šampanjec, šumeti istrski refošk Lacrima Christi in druga.

Specialiteta: Jajčni konjak in Crema marsala ter raznovrstni likerji in sirupi, kakor pristni malinovci in drugi. (50)

Najvišje cene plačujem za

K O Ž E

kun, zlati, lisic,

dihurjev, vider,

jazbecov, mačk, vaverc, krto, divjih in domačih zajcev.

D. WINDSPACH

Trst, Via Cesare Battisti št. 10

II. nadst., vrata 16

Sprejemajo se pošiljatev po pošti.

DNEVNE VESTI

Italijansko-jugoslovensko pogojanje v Opatiji so se prekinila za par dni. Italijanski listi se silno hudejejo, ker je prišlo do tega že pri prvem glavnem vprašanju. Vzrok je v tem, da noče Jugoslavija vzpostaviti železniškega prometa, dokler niso rešena vsa druga vprašanja, posebno vprašanje Barosa in Delte, do čim so na italijanski strani na stališču, da je vprašanje Barosa in Delte podrejeno in da bi morala Jugoslavija vzpostaviti železniški promet, čim je bil izpraznjen Sušak. Vsled tega jugoslovanskega odpora da je položaj italijanske delegacije veliko neugodnejši, nego oni jugoslovanske, ker ima Jugoslavija železnice v svojih rokah, ker je naloga paritetne komisije ravno ta, da povrne Reki življenje. Jugoslovanski odpor da spravlja v nevarnost vsa pogojanja. Italija ne more dopuščati, da bi trpel njen ugled. Z izpraznitvijo Sušaka je storila Italija vso svojo dolžnost.

Tako opisujejo položaj italijanski listi. Čujmo sedaj, kako ga je označil član jugoslovenske delegacije dr. Otokar Rybář v razgovoru s poročevalcem «Piccola» Kar se tiče Delte in luke Baroš — je rekel — se jugoslovanski člani komisije drže črte conte Sforza, to je: rapalskega dogovora, pa tudi izjav italijanskega ministrskega predsednika v senatu. Ta stiti naši prič. Smo na stališču, da je komisija paritetna, da ni politična, ampak tehnična. To smo naglašali tudi na seji komisije. Politična vprašanja je rešila rapalska pogodba, ki ne more biti več predmet razprave. Sedanja komisija mora doleteti le oblike za izvedbo te pogodbe. Zahteva, da se morata pred vsem vzpostaviti trgovski promet in železniški obrat, ni dopustna, ker se je treba držati reda kakor so ga določili svetomargariški dogovori: najprej izpraznitve Sušaka, potem določitve mej in na to druga vprašanja. — Dr. Rybář obžaluje, da so nekateri politični dogodki vznemirili jugoslovansko delegacijo. Ve, da je razgled glav na obeh straneh. Obe vladi naj skrbita, da ne bo nič vznemiralo članke komisije. Notranja politika obeh držav je slična v marsičem. In tam vpliva notranji položaj na vnanja pogojanja. Da-si stoji Jugoslavija pred volitvami, vendar zasledujejo stranke razprave v Opatiji. Razume, da se paritetna komisija in italijanska vlada ne moreta brigati za notranji položaj Jugoslavije, vendar bi morali imeti oziroma nani; Po tej izjavi eklepa poročevalca «Piccola», da so jugoslovenski delegati, posebno pa dr. Rybář, pod vplivom srditih strankarskih bojov v Jugoslaviji. Zato, da naj bi bili člani komisije le ljudje, ki so izven političnih bojov. Vznemirja ga domneva, da je tudi jugoslovanska vlada podrejena istim kritikam in da pomembne slovenske in hrvatske stranke nasprotujejo Belgradu ne le v notranji politiki, ampak tudi v vnanji, posebno pa napram Italiji. Na vprašanje poročevalca, ali bo mogla paritetna komisija dovoljno rešiti svojo nalogo, je odgovoril dr. Rybář: Zakaj ne? Paritetna komisija išče se le oblike za rešitev vprašanju Jugoslovanske delegacije ima najboljšo voljo, da od strani vse ostrine v razmerju med obema deželama. Ravno zato, naj bi javno mnenje ostalo mirno, da ne bo nobena vnanja zapreka ovirala dela komisije. Tu je dr. Rybář ponovil, da se vzpostavlja trgovskega prometa in železniškega obrata ne moreta izvršiti, dokler niso rešena vsa druga vprašanja. Najboljši dokaz za to je dejstvo, da ni še določeno, kam bo spadalo ozemlje tostran Brajčice, kjer bodo vozili mino jugoslovanski vlaki.

Tudi poslanec Mattei Gentili je izjavil poročevalcem «Piccola», naj se javno mnenje ne vznemirja. Na nobeni konferenci ne gre vse gladko in ne prihaja kar hitro do sporazuma. Vsek pesimizem je za sedaj neopravičen. Mirno naj se čaka na nadaljni razvoj. Tudi Rečani naj se ne vznemirjajo, ker so njih in splošni interesi naroda poverjeni zanesljivim rokam.

Mussolini poprej in sedaj. Mussolini je še ne dolgo temu ostro odklanjal rapalsko pogodbo in svetomargariške dogovore. Sedaj pa je priporočal parlamentu, naj odobri te poslednje

in dovoli izvedbo prve. Vzrok tej spremembi je na dlani: poprej je bil vojvoti in neodgovoren opozicijskelec, sedaj pa je odgovoren državnik! Rimski dopisnik dunajške «Neue Freie Presse» pravi, da je vsa svet na napetostjo pričakoval, kako Mussolini spravi to spremembo. In razlaga: Mussolini je sedaj v svojem srcu hvaležen ljudem, ki so sklenili rapalsko pogodbo. Mogel je prevzeti njih dedščino, ne da bi ga obremenjala odgovornost. Pomembnost rečenih dveh dogovorov gre za Italijo preko okvira italijansko-jugoslovanskega spora. Na to je opozoril Mussolini ko je rekel, da je treba pogodbi ratificirati tudi iz splošnih razlogov mednarodne politike. Kaki so bili ti razlogi? Italija je iskala v inozemstvu zasebnih in javnih kreditov, skušala je skleniti koristne trgovske pogodbe in druge gospodarske dogovore. Ni pa uspela, ker so ji odgovarjali, da nesrečni položaj na Jadrani ne dopušča zadolžnega zupanja v nadaljnji mirni razvoj! Bržkone so bili slepi drugi gospodarskih pogodb z drugimi članicami malega sporazuma odvisni od poravnave italijansko-jugoslovanskega navskriza. To bi bil velik vnanjepolitični uspeh malega sporazuma, ki bi mogel imeti še dalekosežne posledice. Morda so odgovorili Mussoliniju, da mora tudi Italija kaj dati, če hoče kaj dobiti! Končno izjavlja italijanski ministrski predsednik sam, da je eden edini poim odločen za njegove odločitve in da temu pojmu podreja tudi svoje srce, to je: resničnost stvari!

Rimski dopisnik ugotavlja tudi, da italijanski državnik — in tudi Della Torretta, sedanjí poslanik v Londonu — odločno odklanja senzacionalne vesti o neklih dogovorih italijanskih fašistov z madžarskimi. Kdor razširja take vesti, da ni politično resen in da spada k ljudem, ki niso imeli nikoli vpogleda v ustroj mednarodne diplomacije! Dunajski dopisnik pripominja, da stvar vendar ni tako enostavna. Ne glede na to — pravil — ali je vendar samo ob sebi razumljivo, da se Italija topleše nagibuje tja, kjer obstoji «eporednost sinaptij in antipatij». Vendar bi se — tako zaključuje — toliko Madžarska, kolikor Bolgarska zelo motili, če bi si domnevali, da moreta v italijanski igri kaj več nego dva kama, ki naj pokrivata premikanje drugih šahovskih figur. — Kar hoče tu reči dunajski dopisnik, bi se moglo reči na enostavnejši način: Italija hoče izjaviti svoj sacro egoismo, zdravo politiko, ki spretno izrablja vsakočasni položaj, oziroma tiste, ki se dajo izrabljati! Sedanjí Mussolini se noče zadržati v nobeni politični ideologiji, marveč si hoče ohraniti odprta vrata na vse strani. Je pač iz drugačnega kova, nego trdovratni general Benicigova. Da-li se mu pa poereči odgovor na to vprašanje prinese prihodnost.

Politični talovi v nemškem poslanstvu v Rimu. Kakor smo javili večer, so v nemškem poslanstvu v Rimu zaseli talove. Kakšni so to talovi, je razvidno iz izjave nemškega poslanika, ki jo objavljajo rimski listi. Poslanik baron Neurath je izjavil: «Za pred nekoliko časa je nemško poslanstvo izvedelo za gotove znake nameravane zločinskega podjetja proti poslanškim prostorom v ul. Conte Rosso št. 24. Ugotovilo se je, da so bila vrata, ki vodijo na vrt, večkrat odprta in da se nekateri poslaniki nameščenci zasledujejo in nadzorujejo. Ugotovilo se je tudi, da se nadzoruje vrt. Razen tega so se videle nekatere sumnjive osebe, med katerimi dve v orožniški obleki, kako so hodile po vrtu in ogledovale posamezne urade. Sprito teh sumnjivih znakov se je sklepalo, da gre za to, da bi se ukradli diplomatski episi in tajni alfabeti. Vsled tega je bilo preskrbljeno za bolj skrbno straziranje uradov. Sodelovali so pri tem tudi uradni sami. V noči od 3. na 4. marca je bilo podjetje, toliko časa pripravljano, izvršeno. Kmalu po polnoči so vrle v urade tri osebe, ki so uolomile blagajnico in vzele iz nje dve usnjati mošnji, mitelec, da so v mošnatih važni spisi in tajni alfabeti. V tem hipu pa so planili v sobo uradniki in se vrgli na talove. Talovi so se srdito branili z revolverji. Dva, katerih eden je bil ranjen,

Gospod Percival, je pojasnila, se želi poročiti še pred koncem tega leta; svojo željo je pa sporočil samo gospodu Fairliu, ki mi je dejal, da je kot Lavrin oskrbnik zadovoljen in da ga to veseli. Pisal je gospodu Gilmoru poslovodji družine v London. Gospod Gilmore je odpoval slučajno po opravkih v Glasgov in v svojem odgovoru je javil, da se zglaši na povratku v London v Limmeridge House.

On pride jutri in ostane tu nekaj dni, da da gosp. Percivalu čas, da vse lepo uredi. Nato se vrne v London, in s seboj poneso vsa navodila glede ženičbene pogodbe moje sestre. Sedaj razumete, gospod Hartriht, zakaj naj čaka mo do jutri na svet odvetnika? Gospod Gilmor star, izkušen prijatelj in svetovalec dveh generacij družine Fairlie.

Ženičbena pogodba! Samo zvenek teh besed me je spravil v ljubosumen obup, ki je bil pravi strup za moja višja in boljša čustva.

Začel sem misliti z upanjem, ki je vredno vse občebe, na namigavane obtožbe, ki jih je vsebovalo pismo proti gospodu Percivalu. Če hočemo kaj odkriti, sem dejal pod novim vplivom, tedaj ne smemo zamuditi nobene zamude. Predlagam, da izprašamo najprej še enkrat vrtinarja, nato pa da nadaljujemo s poizvedovanjem v vasi.

Mislím, da vam lahko v obeh slučajih koristim, je dejala gospodična Halcombe in je vstala. Delajva skupno, kar se nama zdi najboljše in kar je v